

SMARTDOG TESTIRAPORTTI

smartDOG
TUNNE KOIRASI

PIENI PERSOONALLISUUSARVIO

TESTI PVM: 13.3.26 PAIKKA: KUOPIO

KOIRA: LAIKABALAJA AJKA ADORABLE AMOR, MILO

TESTAAJA: Tiina Eskel-Mustonen | Perroscent | www.perroscent.fi

YKSITTÄISET OSA-ALUEET

SUHTAUTUMINEN VIERAASEEN IHMISEEN - ARKUUS-ROHKEUS

Suhtautuminen vieraaseen ihmiseen, sosiaalisuus, vaihtelee paljon koirien välillä. Sosiaalisuuteen vaikuttaa sekä geenit eli perimä, mutta myös koiran kokemukset koko elinajan aikana. Erityisen suuri painoarvo on koiran pentuajan kokemuksilla, niin positiivisilla kuin negatiivisilla.

<i>erittäin avoin, ja sosiaalinen</i>	X
<i>avoin</i>	
<i>välipitämätön, ei kiinnostunut suuremmin vieraasta ihmisestä</i>	
<i>hieman pelokas, varautunut, mutta uskaltaa ottaa kontaktin, pysyy paikallaan tai ottaa pari askelta luokse</i>	
<i>välttää kontaktia peruuttamalla, väistämällä tai vetämällä hännän alas - pelokas, väistää</i>	
<i>torjuu kontaktia yrittämällä purra / murisee / haukkuu - pelokas, puolustautuu aggressiolla</i>	

AKTIIVISUUS, TILAN TUTUSTUMINEN

Aktiivisuus on ominaisuus, johon perimällä on suuri vaikutus - olemme mm. jalostaneet rotuja, joilla on iso ero aktiivisuudessa. Aktiivinen koira tarvitsee paljon liikuntaa ja tekemistä. Testissä tulee esille paitsi koiran aktiivisuus, myös koiran uteliaisuus sekä rohkeus uuteen tilaan tutustuttaessa. Mikäli koira tilanne pelottaa, se saattaa pysytellä

mielellään lähellä omistajaa. Tällöin koiran tyyppillinen aktiivisuus (millainen se on esim. kotona) ei tule näkyviin testissä.

<i>Testin alussa koira on erittäin aktiivinen, utelias ja tutustuu juosten koko huoneeseen</i>	
<i>Testin alussa koira on aktiivinen, utelias ja tutustuu kävellessä koko huoneeseen</i>	X
<i>Testin alussa koira on rauhallinen, kävelee ja tutustuu jonkin verran</i>	
<i>Testin alussa koira pysyttelee pääasiassa omistajan vieressä, mutta hieman nuuskii ympäristöään. Koira jännittää hieman.</i>	
<i>Testin alussa koira pysyttelee koko ajan omistajan vieressä. Koira jännittää uusi tilanne.</i>	

ITSEHILLINTÄ

Itsehillintä on ominaisuus, joka on arkipäivässä hyödyllinen monella tavalla. Optimaalinen suoritus ongelmanratkaisussa tehdään usein kohtuullisen matalassa vireessä, kun taas liian kiihtynyt, tai passiivinen mielentila heikentää suoritusta. Itsehillintä on tärkeä ominaisuus luonnossa elävälle eläimelle ja se on myös osittain periytyvä ominaisuus. Hyvä itsehillintä on tärkeä myös koiran arkipäivässä sekä koulutuksessa. Koiran kyky hillitä ensimmäinen tunnereaktio ja käyttäytymismalli, helpottaa koiran hallintaa arkipäivän tilanteissa. Koira, joka kykenee kontrolloimaan omia impulssejaan, kykenee todennäköisesti paremmin esim. pitkäjänteiseen yhteistyöhön, kuin koira, jonka on vaikea kontrolloida omia mielihalujaan. Esimerkiksi laumassa metsästäminen vaatii susilta tarkkaa koordinoitua yhteistyötä, jossa yksilön on pidäteltävä suurtakin halua rynnätä liikkeelle, jotta metsästys onnistuisi. Toisaalta olemme tarkoituksella jalostaneet rotuja, joissa haluamme koiran reagoivan nopeasti esim. saaliseläimen liikkeeseen tai uhkaan. Tällaisia ovat monet metsästyskoirat ja työkoirarodut.

Impulsiivisuutta mitattiin testissä sylinteritestillä ja toisinaan impulsiivisuus ilmenee myös V-aita testissä. Sylinteritestissä koira opetettiin ensin syömään makupala päistä, ja sen jälkeen tilanne muuttui siten, että koira saikin nähdä palkkion. Hyvän itsehillinnän omaava koira pysyttelee pääasiassa juuri oppimassaan tavassa saada palkkio, kun taas koira, jonka on vaikea vastustaa impulsseja, innostuu helposti nähdessään palkkion ja pyrkii siihen käsiksi suorinta tietä lasin läpi.

Tällä hetkellä ei ole olemassa yhtä testiä, joka luotettavasti toisi monitahoisien impulsiivisuuden kaikki puolet esille. smartDOG-testissä käytetään sylinteritestiä, jonka etuina on lyhyt kesto ja soveltuvuus kaikille roduille. Sitä on käytetty tutkimuksissa useille eläinlajeille, koira mukaan luettuna, mutta sen soveltuvuudesta keskustellaan edelleen. Sylinteritesti ei aina kerro koko kuvaa koiran impulsiivisuudesta ja testissä tulee helpoimmin esiin voimakas, yhden tyyppinen impulsiivisuus, joka on usein yhteydessä koiran kiihtymykseen, aktiivisuuteen sekä myös rohkeuteen. Impulsiivisuus on monitahoinen ominaisuus, niin ihmisellä kuin koirallakin.

Erinomainen itsehillintä ja impulssikontrolli sylinteritestissä. Sylinteri testissä koira toimii siten kuin se juuri oppi edellisessä osiossa, (nami otetaan avoimesta päästä) eikä palkkio näköärsykkeenä häiritse koira.	
Hyvä itsehillintä ja impulssikontrolli sylinteritestissä. Sylinteritestissä koira toimii suurelta osin siten kuin se juuri oppi edellisessä osiossa, (nami otetaan avoimesta päästä) eikä palkkio näköärsykkeenä häiritse koira ensimmäisen yrityksen jälkeen.	X
Palkkio näköärsykkeenä häiritsee koira jonkin verran - sylinteri testissä koira tökkäsi pari kertaa läpinäkyvään lasiin ennen kuin koetti juuri oppimaansa taitoa ottaa ruoka sivusta.	
Palkkio näköärsykkeenä häiritsee koira paljon; se yrittää ottaa ruokaa toistuvasti lasin läpi, huolimatta siitä, että se oppi juuri ottamaan ruoan sivusta. Koira käyttäytyy impulsiivisesti sylinteritestissä.	
Palkkio näköärsykkeenä häiritsee koira erittäin paljon; koira yrittää ottaa ruokaa toistuvasti lasin läpi, huolimatta siitä, että se oppi juuri ottamaan ruoan sivusta. Koira käyttäytyy impulsiivisesti sylinteritestissä.	

ELEET

Eleiden lukukyky - osiossa testattiin miten hyvin koira löytää palkkion ihmisen vihjeen avulla. Koirien on yleisesti havaittu olemaan erinomaisia ihmisen eleiden lukijoita, jopa parempia kuin simpanssi, mutta tämä ominaisuus vaihtelee paljon koirien välillä. Ihmisen kommunikaation ymmärtämiseen ei aikaisempien tutkimusten mukaan vaikuta paljoakaan oppiminen tai intensiivinen koulutus, vaan se on kohtuullisen pysyvä ominaisuus, mutta tästä tarvitaan lisää tutkimuksia. Iälläkään ei ole havaittu olevan suurta vaikutusta eleiden lukukykyyn. Eri rodut todennäköisesti eroavat toisistaan siinä miten hyviä ne ovat lukemaan ihmisen eleitä, ihmisen kanssa työhön jalostettujen rotujen on havaittu olevan keskimääräistä parempia lukemaan ihmisen eleitä. Tästä tarvitaan kuitenkin vielä lisää tutkimusta, koska rotujen välisiä eroja ei ole tutkittu kunnolla. Tässä osiossa katsottiin vain käden elettä - toiset koirat saattavat lukea huonosti kättä, mutta esim erinomaisesti jalan eleitä (muita eleitä testataan esim. ELEET ja KOGNITIO testipaketeissa)

<i>Koira lukee ihmisen kommunikointia erinomaisesti!</i>	
<i>Koira lukee ihmisen kommunikointia oikein hyvin.</i>	
<i>Koirasi ymmärsi ihmisen eleitä hyvin.</i>	
<i>Ihmisen eleiden lukukyky ei ole koiran vahvuus / tai se ei ymmärrä muuten tehtävää</i>	
<i>Koira ymmärtää huonosti ihmisen käsien elekieltä / vihjeitä makupalan sijainnista / tai se ei ymmärrä muuten tehtävää</i>	X
<i>Koira ei ymmärrä ihmisen elekieltä, ja ihmisen kädellä annetut vihjeet ovat sille suhteellisen merkityksettömiä / tai se ei ymmärrä muuten tehtävää</i>	

ONGELMANRATKAISU - V-AITA

V-aita tehtävässä koiran oli ratkaistava spatiaalinen eli tilaan liittyvä ongelma - koiran on tajuttava, että menemällä pois päin palkkiosta, se on mahdollista saavuttaa se. Tehtävä mittaa paitsi ongelmanratkaisun nopeutta, myös ongelmanratkaisutapaa ja itsehillintää. Näkyvä ruoka lähellä on houkutteleva, ja vaatii itsehillintää edetä ruoasta pois päin. Testi mittaa samalla myös ongelmanratkaisutapaa - koira voi myös tässä tehtävässä keskittyä pyytämään apua ohjaajalta, sen sijaan että ratkaisisi sen itse. Aikaisempien tutkimusten mukaan koirat ratkaisevat tehtävän keskimäärin n. 20–40 sekunnissa. Ongelmanratkaisukykyyn vaikuttaa aina myös aikaisempi kokemus ja oppiminen.

<i>Koira ratkaisee tehtävän huippunopeassa ajassa. Koira ei häiritse näkyvillä oleva ruoka, vaan se ymmärtää nopeasti edetä pois päin palkkiosta ensin sen saadakseen. Koira ratkaisee tehtävän itsenäisesti eikä pyydä apua ihmiseltä.</i>	
<i>Koira ratkaisee tehtävän nopeasti. Koira ei häiritse näkyvillä oleva ruoka, vaan se ymmärtää nopeasti edetä pois päin palkkiosta ensin sen saadakseen. Koira ratkaisee tehtävän itsenäisesti eikä pyydä apua ihmiseltä.</i>	X
<i>Koira ratkaisee tehtävän keskivertokoiran tavoin. Koira ratkaisee tehtävän itsenäisesti eikä pyydä apua ihmiseltä / Koira pyytää jonkin verran apua ihmiseltä, mutta ratkaisee tehtävän lopulta itse / Koiran impulsiivisuus hidastaa tehtävän suorittamista</i>	
<i>Tehtävä tuotti aluksi jonkin verran vaikeuksia koiralle, mutta se ratkaisi sen 3 min määräajan puitteissa. Koira ratkaisee tehtävän itsenäisesti eikä pyydä apua ihmiseltä / Koira pyytää jonkin verran apua ihmiseltä, mutta ratkaisee tehtävän lopulta itse / Koiran impulsiivisuus vaikeuttaa tehtävän suorittamista</i>	
<i>Koira ei ratkaissut V-aita tehtävää 3 minuutin määräajassa. Koira pyrkii itse ratkaisemaan tehtävän koko ajan / Koira pyytää pääosin ihmisen apua tehtävän ratkaisuun / Koiran impulsiivisuus esti tehtävän suorittamisen</i>	

ONGELMANRATKAISU - MAHDOTON TEHTÄVÄ

Mahdottomassa tehtävässä testataan koiran ongelmanratkaisun strategiaa - itsenäinen vaiko ohjaajalta apua pyytävä. Tehtävä on aluksi helppo, mutta muuttuu mahdottomaksi ratkaista. Koiran tapaa ratkaista ongelma tarkkaillaan kahden minuutin ajan. Molemmat tavat ratkaista ongelma ovat hyviä, ja riippuukin lähinnä koiran käyttötarkoituksesta, kumpi tapa on parempi. Pääosin itsenäiseen työskentelyyn tulevan koiran olisi hyvä pyrkiä itsenäisesti ongelman ratkaisuun. Apua pyytävä strategia on erinomainen silloin, kun koiralta vaaditaan ohjattavuutta ja sitä, että se ongelmatilanteen kohdatessaan turvautuu ohjaajaan mieluummin kuin toimii itsenäisesti. Ihmiseen kohdistettu katse kertoo myös koiran yhteistyöhalukkuudesta. Koulutuksella pystytään vaikuttamaan jonkin verran ongelmanratkaisu -strategiaan, esim. koiralla pystytään vahvistamaan ohjaajan apuun luottavaa strategiaa, tekemällä yhteistyö ihmisen kanssa kannattavaksi. Mikäli koira hylkää rasian pitkäksi aikaa, kertoo se joko siitä, ettei rasiassa oleva palkkio ole tavoittelemisen arvoinen koiran näkökulmasta (ei jaksaa ponnistella sen eteen paljontaan), tai että muut asiat kiinnostavat enemmän.

<i>Koira pyrkii ratkaisemaan mahdottoman tehtävän pelkästään ihmisen apuun tukeutuen. Koiralla on käytössä tässä vain yksi strategia ratkaista ongelma.</i>		Omistajaan tukeutuva
<i>Koira pyrkii ratkaisemaan mahdottoman tehtävän lähes pelkästään ihmisen apuun tukeutuen</i>		
<i>Koira pyrkii ratkaisemaan mahdottoman tehtävän enimmäkseen ihmisen apuun tukeutuen. Koiralla on kuitenkin molemmat ongelmanratkaisustrategiat käytössä, sillä se pyrkii myös ensin itsenäiseen ratkaisuun.</i>	X	
<i>Koiralla on käytössä molemmat ongelmanratkaisustrategiat hyvin tasaisesti. Molempien strategioiden käyttäminen kertoo käyttäytymisen joustavuudesta, ja siitä että koira pystyy vaihtamaan ongelmanratkaisutapaa tarpeen tullen, eikä jumitu yhteen tapaan.</i>		
<i>Koira pyrkii ratkaisemaan mahdottoman tehtävän pelkästään itsenäisesti. Koiralla on käytössä tässä vain yksi strategia ratkaista ongelma.</i>		Itsenäinen
<i>Koira pyrkii ratkaisemaan mahdottoman tehtävän lähes yksinomaan itsenäisesti.</i>		
<i>Koira pyrkii ratkaisemaan mahdottoman tehtävän enimmäkseen itsenäisesti. Koiralla on kuitenkin molemmat ongelmanratkaisustrategiat käytössä, sillä se pyytää myös ohjaajalta apua ratkaisuun.</i>		
<i>Koira kohdistaa pääasiallisesti huomion muuhun tekemiseen tehtävässä, kuin pyrkien ratkaisemaan ongelman.</i>		

LEIKKIHALUKKUUS

Koirien halukkuus leikkiä ja taistella esineillä ihmisen kanssa vaihtelee paljon iän ja persoonallisuuden mukaan. Aikaisemmissa tutkimuksissa leikkihalukkuuden on todettu korreloivat rohkeuden kanssa - mitä rohkeampi, sitä innokkaampi leikkimään ja taistelemaan. Koiran leikkihalukkuutta voidaan käyttää hyväksi koulutuksessa, ja leikkiä palkkiona koiralle. Leikkihalukkuutta ja kiinnostusta leluihin voi myös kehittää ja harjoitella. Rodut eroavat paljon leikkihalukkuudessaan myös, passiiviset rodut eivät ole kovin kiinnostuneita leikkimisestä, kun taas aktiiviset rodut monesti ovat. Sekarotuisten kohdalla taustalla olevat rodut vaikuttavat tähän piirteeseen.

<i>Voimakas leikkihalukkuus, leikkiä voidaan käyttää palkkiona koiralle</i>	
<i>Kohtalainen leikkihalukkuus, lähes valmis palkkiokeino koiralle</i>	X
<i>Koira leikkii hieman, mutta leikkihalukkuutta kannattaa vielä vahvistaa, jotta se toimisi aitona palkkiona koiralle</i>	
<i>Koira leikkii hyvin vähän - tällä hetkellä lelu ei ole tärkeä palkkio koiralle</i>	
<i>Koira ei kiinnostu leikistä, eikä lelu toimi tällä hetkellä palkkiona</i>	

Leikkiessään koira nauttii eniten leikistä:

<i>Ihmisen kanssa - vetoleikki</i>	X
<i>Ihmisen kanssa - tuo lelua</i>	
<i>Pitää sekä itsekseen leikistä, mutta pitää myös leikistä ihmisen kanssa</i>	
<i>Itsekseen lelun kanssa</i>	
<i>Lelun jahtaus</i>	

OUTOON OBJEKTIIN TUTUSTUMINEN - ARKUUS-ROHKEUS

Eräs koiran merkittävimpiä persoonallisuuskategorioita on arkuus-rohkeusakseli. Koirat vaihtelevat valtavasti tällä akselilla, ja kuten muuhunkin koiran persoonallisuuteen, tähänkin vaikuttaa koiran perimä eli geenit sekä monet ympäristötekijät, etenkin pentuajan kokemukset. Tässä testissä koiran arkuutta ja rohkeutta mitattiin "outo objekti" testillä, jonka on todettu korreloivat koiran arkipäivän käyttäytymisen kanssa. Mitä nopeammin koira menee tutustumaan objektiin, sitä rohkeampi se on tässä osiossa.

Koira menee nopeasti ja itsenäisesti ennen omistajaa tutustumaan objektiin / Ei kiinnosta	
Koira menee yhtä aikaa omistajansa kanssa tutustumaan objektiin	
Koira menee omistajan jälkeen tutustumaan objektiin, aika alle 1min - ei houkuttelua	
Koira menee omistajan jälkeen tutustumaan objektiin, aika alle 1min, omistajan houkuttelun jälkeen	
Koira menee omistajan jälkeen tutustumaan objektiin, aika yli 1min	
Koira menee omistajan jälkeen tutustumaan objektiin, aika yli 2min	X

LIUKKAAT ALUSTAT

Alusta-arkuus on yleistynyt voimakkaasti koirilla viime vuosina, ja se näyttää jossain määrin olevan perinnöllistä, sillä eri rodut eroavat tämän ongelman yleisyyden suhteen toisistaan paljon. Alusta-arkuus ei aina näy nuorella pennulla, vaan saattaa kehittyä koiralle vasta hieman myöhemmin. Piirteelle on tyypillistä ongelman paheneminen iän myötä. Koiran yleinen pelokkuus altistaa myös alusta-arkuudelle. Erilaisilla alustoilla kulkemista kannattaa harjoitella valvotusti pennusta pitäen. Testissä testattiin koiran suhtautumista ja kävelyhalukkuutta erilaisilla liukkailla alustoilla.

Koira kävelee liukkaalla alustalla täysin ongelmitta, ja ilman houkuttelua. Koira ei juurikaan huomaa alustan vaihdosta. Koiralla ei näy alustapelkoa tässä testissä.	X
Koira epäröi aluksi hieman alustalle astumista, mutta liikkuu kaikilla alustoilla pienen epäröinnin jälkeen ongelmitta. Koiralla ei näy alustapelkoa tässä testissä	
Koira on aluksi haluton astumaan liukkaalle alustalle, mutta suostuu tulemaan ruoalla houkuttelun jälkeen ja kävelee alustan läpi neljällä tassulla. Koira hieman jännittää liukkaat alustat, mutta se pääsee hyvin ruoan avulla jännityksestä yli.	
Koira on haluton astumaan alustalle, mutta suostuu astumaan alustalle ruoalla houkuttelun jälkeen. Koira kuitenkin hyppää pois välillä, eikä halua laittaa kaikkia tassuja kaikille alustoille. Koira selkeästi jännittää liukkaat alustat.	
Koira ei tule liukkaalle alustalle houkuttelusta huolimatta, eikä suostu kävelemään sitä pitkin. Koira ei halua laittaa tassuja alustalle, vaikka sitä houkuteltaan ruoalla. Koira selkeästi pelkää liukkaita alustoja.	